Hållbarhets-program

2026–2035

HÖGANÄS KOMMUN

Innehåll

Inledning 4

Hållbarhet i Höganäs 5
Hållbarhetsprogrammets relation till andra styrande dokument 6
Om hållbarhetsprogrammet 7
Ansvar, uppföljning och rapportering 7
Så kan du bidra till ett hållbart Höganäs 8

1 Stark social välfärd, jämlik hälsa och meningsfull fritid 10

Säkra goda uppväxtvillkor 11
Skapa förutsättningar för jämlik hälsa genom livet 11
Stärka psykisk hälsa och social resiliens 11
Bidra till meningsfull fritid för alla 11
Verka för social trygghet och tillgänglighet i välfärden 11

2 Starka ekosystem och rik biologisk mångfald 12

Skydda och utveckla naturmiljöer 13
Återställa och stärka ekosystem 13
Klimatanpassa naturen 13
Stärka förutsättningarna för ett hållbart lantbruk 13

3 Gröna och hälsosamma livsmiljöer för ökad livskvalitet 14

Stärka grönstrukturens roll för hälsa och klimat 15
Utveckla klimatanpassad byggd miljö 15
Stödja mobilitet för hälsa och klimat 15
Skapa inkluderande och trygga livsmiljöer 15

4 Livslångt lärande och hållbart arbetsliv 16

Främja livslångt lärande 17
Säkerställa tillgängliga lärmiljöer och arbetsplatser 17
Utveckla ett hållbart arbetsliv 17
Stärka stödet till personer långt från arbetsmarknaden 17
Främja samhällsengagemang och samverkan 17

5 Klimatneutral kommun 18

Fasa ut fossila bränslen i kommunens verksamheter 19
Minimera klimatpåverkan från inköp och investeringar 19
Stärka kommunens roll som föregångare i klimatomställningen 19
Bidra till ett långsiktigt hållbart energisystem 19

6 Cirkulär konsumtion och hållbar livsstil 20

Stärka cirkulär ekonomi i kommunens verksamheter 21
Integrera hållbarhetskrav i upphandling 21
Främja hållbar konsumtion och giftfria miljöer 21
Stärka invånare för en ökad självförsörjning och krisberedskap 21
Stärka hållbara val i vardagen 21

7 Jämlikt samhälle med delaktiga invånare 22

Stärka demokratisk delaktighet 23
Främja tillgänglig samhällsservice 23
Öka social sammanhållning och inkludering 23
Säkra rättvisa livsvillkor 23
Stärka barnperspektivet och barns rätt till inflytande 23

Inledning

Hållbarhet i Höganäs

Höganäs kommun arbetar för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle – ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Det betyder att vi vill ta hand om miljön, ha en stabil ekonomi och skapa trygghet och delaktighet för alla som bor här.

Hållbarhet är en viktig del av kommunens vision och genomsyrar all verksamhetsutveckling. Visionen beskriver ett Höganäs som växer med minimal belastning på miljö och klimat, har god ekonomisk beredskap och där människor känner trygghet, delaktighet och har tillgång till resurser för ett värdigt liv. Visionen beskriver ett Höganäs som växer med minimal belastning på miljö och klimat. liten påverkan på miljö och klimat, har god ekonomisk beredskap och där människor känner trygghet, delaktighet och har tillgång till resurser för ett värdigt liv.

Hållbarhetsarbetet handlar om att skapa goda förutsättningar – både för dagens invånare och för kommande generationer. Det innebär att samhället byggs så att det är robust, resilient och resurssmart, med ansvar för ekologiska, sociala och ekonomiska resurser.

Det handlar om människor – att alla ska kunna leva ett gott liv, vara delaktiga och ha inflytande över sin vardag. Det handlar även om organisation och beslut – att verksamheter och system ska stödja hållbar utveckling och stärka samhällets motståndskraft mot framtida utmaningar. För att lyckas med detta måste vi säkerställa våra invånares möjlighet till delaktighet och tillgänglighet. Detta är en nyckel till social hållbarhet genom att fler ges möjlighet att delta, påverka och ta del av samhällets resurser på lika villkor.

I Höganäs ska hållbarhet genomsyra allt från stadsplanering och klimatinsatser till social inkludering och tillgänglighet. Genom samverkan, innovation och lyhördhet bygger vi ett samhälle där både individ och kollektiv får möjlighet att växa.

Hållbarhetsprogrammets relation till andra styrande dokument

I Höganäs vision är ”långsiktigt hållbart” en av tre byggstenar, tillsammans med ”växande, tryggt och charmigt” och ”full fart inom och till Höganäs”.

Ur visionen: ”Höganäs kommun utvecklas med minimal belastning på miljö och klimat. Vi har en mycket stark ekonomi och hög beredskap för ekonomiska risker. Här känner sig invånarna trygga, delaktiga och har tillgång till tjänster och resurser för att leva ett värdigt och meningsfullt liv. Hela människan hela livet! ”

Visionen ger Höganäs en gemensam bild av vad vi vill uppnå. Hållbarhetsprogrammet konkretiserar visionen och förtydligar hur strategierna kan förverkligas och bidra till ett långsiktigt hållbart Höganäs.

Hållbarhetsprogrammet ligger i linje med andra strategier och riktlinjer i kommunen, såsom översiktsplanen. Det fungerar som ett stöd vid framtagande av budgetar och verksamhetsplaner.

Programmet följer vilka effekter som uppstår när andra planer genomförs. De mål och åtgärder som finns i Naturvårdsplanen, Grönplanen och Klimatanpassningsplanen (under framtagande) bidrar till att Hållbarhetsprogrammets mål kan uppnås.

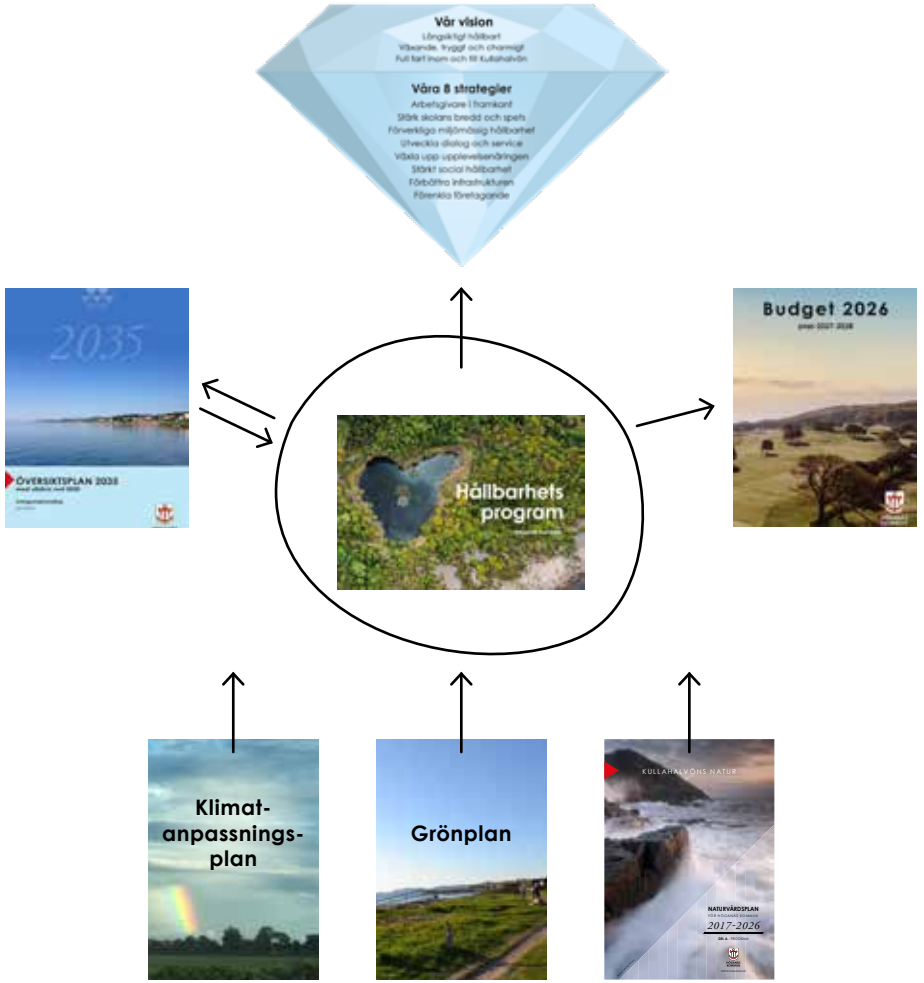

Figur som visar hur Hållbarhetsprogrammet förhåller sig till vision, budget, översiktplan 2035, naturvårdsplan, grönplan, klimatanpassningsplan.

Om hållbarhetsprogrammet

Hållbarhetsprogrammet är ett strategiskt dokument som visar riktningen för Höganäs kommuns hållbarhetsarbete. Det har antagits av kommunfullmäktige och är det första samlade programmet för hållbarhet i kommunen.

Tidigare har hållbarhetsfrågorna hanterats i flera olika dokument.

Detta program ersätter:

- Miljöprogrammet 2015–2025
- Folkhälsoprogrammet 2024–2025
- Plan för tillgänglighet och delaktighet 2021–2025

Genom att samla hållbarhetsarbetet i ett gemensamt program stärks kopplingarna till andra planer och strategier. Även framtida planer och program kan utgå från Hållbarhetsprogrammets målsättningar.

Att förena de tre hållbarhetsdimensionerna – miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet – i ett gemensamt program ger många positiva effekter. Det bidrar till en bättre förståelse för hur olika delar hänger ihop och hur de tillsammans verkar för att skapa ett hållbart samhälle.

Ansvar, uppföljning och rapportering

Hållbarhetsprogrammet gäller för hela kommunkoncernen. Det innebär att nämnder, förvaltningar och bolagsstyrelser ansvarar för att bidra till programmets mål inom sina respektive verksamhetsområden.

Varje nämnd och bolagsstyrelse ska ta fram konkreta åtgärder/aktiviteter som stödjer Hållbarhetsprogrammets mål. Dessa åtgärder ska integreras i det ordinarie arbetet. Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar därefter för att följa upp och rapportera sina åtgärder/ aktiviteter.

Programmets mål följs även upp med hjälp av indikatorer kopplade till varje mål. Indikatorerna följs upp av utvecklings- och hållbarhetsavdelningen. Utvecklings- och hållbarhetsavdelningen har en samordnande roll i genomförandet av programmet.

Avdelningen hjälper verksamheterna att ta fram förslag på åtgärder, följer upp hur det går och ser till att insatserna leder mot målen i programmet.

Uppföljningen bygger på både indikatorer och på rapporter om genomförda åtgärder/aktiviteter. Resultaten redovisas årligen till kommunstyrelsen, som har det övergripande ansvaret för uppföljningen.

Genom ett gemensamt arbete skapas förutsättningar för att hållbarhetsmålen ska bli verklighet – i hela kommunen.

Så kan du bidra till ett hållbart Höganäs

Höganäs kommun arbetar aktivt för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle – ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Som invånare spelar du en viktig roll i detta arbete. Här är några sätt du kan bidra:

1. Lev miljömedvetet i vardagen

Genom att välja cykel eller kollektivtrafik, minska energiförbrukningen i hemmet och återvinna kan du bidra till att minska klimatpåverkan och använda resurser mer effektivt.

2. Engagera dig i lokala initiativ

Delta i föreningar, nätverk eller evenemang som främjar hållbar utveckling. Genom samarbete mellan invånare, företag och kommunen kan vi tillsammans skapa lösningar för framtiden.

3. Stärk den sociala hållbarheten

Bidra till ett inkluderande samhälle genom att engagera dig i aktiviteter som främjar trygghet, gemenskap och jämlikhet. Det kan handla om allt från att stötta ungdomsverksamhet till att delta i grannsamverkan eller nattvandring.

4. Delta i dialog och påverka

Kommunen erbjuder möjligheter till medborgardialog och samråd. Genom att lämna synpunkter på planer och program kan du vara med och påverka hur kommunen utvecklas.

5. Inspirera andra

Genom att göra hållbara val i vardagen och prata om dem med andra kan du bidra till att sprida en kultur där hållbarhet är en självklar del av livet i Höganäs.

1 Stark social välfärd, jämlik hälsa och meningsfull fritid

En stark social välfärd, jämlik hälsa och meningsfull fritid är grundpelare i ett samhälle där alla invånare ges möjlighet att leva ett gott liv – oavsett bakgrund, ålder eller livssituation. I Höganäs kommun är hälsa och välfärd som ett gemensamt ansvar, där kommunen, civilsamhället och invånarna samverkar för att skapa trygga uppväxtvillkor, förebygga ohälsa och erbjuda tillgång till stöd och aktiviteter.

I Höganäs ska vi

- **Säkra goda uppväxtvillkor**
  Barn och unga ska ges förutsättningar att växa upp i trygga miljöer, med tidiga insatser, stöd till föräldrar och samverkan mellan skola, socialtjänst, familjecentral och kultur- och fritidsverksamheter.
- **Skapa förutsättningar för jämlik hälsa genom livet**
  Kommunen ska främja fysisk och psykisk hälsa genom förebyggande arbete, stödjande miljöer och tillgång till tidiga insatser för alla åldrar och livssituationer.
- **Stärka psykisk hälsa och social resiliens**
  Kommunen ska främja invånarnas psykiska välbefinnande och förmåga att hantera livets utmaningar. Vi ska erbjuda tillgängligt stöd, suicidpreventiva insatser och stärkande gemenskap som bidrar till att bryta isolering. Kommunen ska arbeta med att riskbedöma, motverka och hantera kriser kopplade till suicid.
- **Bidra till meningsfull fritid för alla**
  Ett brett och tillgängligt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter ska stärka gemenskap, kreativitet och välbefinnande – särskilt för barn, unga och personer i utsatta livssituationer.
- **Verka för social trygghet och tillgänglighet i välfärden**
  Kommunens insatser ska vara tillgängliga för alla, med särskilt fokus på personer med funktionsnedsättning och grupper som är särskilt utsatta för våld, skada eller utanförskap.

② Starka ekosystem och rik biologisk mångfald

Höganäs kommun har en unik naturmiljö med höga ekologiska värden – från kust och hav till odlingslandskap och tätortsnära grönområden. För att bidra till Sveriges miljömål, möta kraven i EU:s naturrestaureringsförordning och bidra till Agenda 2030 behöver kommunen stärka och återställa ekosystem både på land och i vatten. Biologisk mångfald, klimatanpassning och hållbar markanvändning är centrala delar i arbetet för ett resilient och långsiktigt hållbart Höganäs.

Samtidigt ökar konkurrensen om mark. Behovet av bostäder, infrastruktur, verksamhetsytor och rekreation ställs mot behovet av att bevara naturvärden och jordbruksmark. Det kräver noggranna avvägningar och strategisk planering för att säkerställa att markanvändningen bidrar till både samhällsutveckling och ekologisk hållbarhet.

I Höganäs ska vi

- **Skydda och utveckla hållbara naturmiljöer**
  Kommunen ska bevara, vårda och utveckla naturvärden i hela landskapet. Värdefulla naturmiljöer finns i allt från tätortsnära grönområden, odlingslandskapet, berget, havet och vattendragen.
- **Återställa och stärka ekosystem**
  Skadade ekosystem ska restaureras och ekologisk status i vattendrag förbättras, i enlighet med naturrestaureringsförordningen. Ekosystemtjänster som påverkas vid exploatering ska kompenseras.
- **Klimatanpassa naturen**
  Naturmiljöer ska stärkas för att klara ett förändrat klimat, med fokus på biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- **Stärka förutsättningarna för ett hållbart lantbruk**
  Kommunen ska bidra till ett levande odlingslandskap och en robust livsmedelsförsörjning. Kommunen bidrar genom strategisk markanvändning, färdplan för hållbart lantbruk, kompensationsåtgärder för att bevara ekosystemtjänster vid exploatering av jordbruksmark och uppföljning av jordbruksmarkens utveckling.

3 Gröna och hälsosamma livsmiljöer för ökad livskvalitet

Höganäs kommun ska erbjuda livsmiljöer som främjar både människors hälsa och miljöns motståndskraft. För att alla invånare ska kunna ta del av dessa miljöer krävs att de är tillgängliga, inkluderande och utformade med hänsyn till olika behov och förutsättningar. Genom att planera för grönstruktur, aktivitetsstimulerande miljöer, klimatanpassning och tillgänglig mobilitet skapar vi förutsättningar för ett tryggt, aktivt och hållbart liv för alla invånare.

Grönstruktur och byggd miljö samverkar – grönskan stärker människors fysiska och psykiska hälsa, ökar tryggheten och bidrar till klimatanpassning. Den byggda miljön behöver samtidigt utformas för att minimera negativ påverkan och främja inkludering och självständighet.

Mobilitet är en nyckel till social hållbarhet, folkhälsa och minskad klimatpåverkan. När fler väljer gång, cykel eller kollektivtrafik framför bilen uppstår en dubbel samhällsvinst: varje resa som ersätter bil med gång, cykel eller kollektivtrafik bidrar både till minskade utsläpp och förbättrad hälsa. Därför ska mobilitetslösningar utformas med fokus på klimatpåverkan, funktion, trygghet och upplevelse.

I Höganäs ska vi

- **Stärka grönstrukturens roll för hälsa och klimat**
  Kommunen ska säkerställa tillgång till grönska och rekreativa miljöer som främjar fysisk och psykisk hälsa, trygghet och klimatanpassning.
- **Utveckla klimatanpassad byggd miljö**
  Den byggda miljön ska utformas för att möta klimatförändringar genom hållbara material, dagvattenlösningar och skuggande vegetation.
- **Stödja mobilitet för hälsa och klimat**
  Mobilitetslösningar ska stödja gång, cykel- och kollektivtrafik, med fokus på tillgänglighet, trygghet och upplevelsevärden. Kommunen främjar lösningar för att minska klimatpåverkan från transporter.
- **Skapa inkluderande och trygga livsmiljöer**
  Offentliga miljöer och bostadsområden ska utformas för att främja självständighet, gemenskap och trygghet för alla invånare.

4 Livslångt lärande och hållbart arbetsliv

I Höganäs kommun formas framtidens arbetsliv genom ett tydligt fokus på livslångt lärande, tillgängliga arbetsplatser och ett gemensamt ansvar för arbetsmarknaden.

Livslångt lärande är en grundförutsättning för att möta framtida kompetensbehov. Genom samverkan med utbildningsaktörer och arbetsgivare skapas möjligheter till vidareutbildning och kompetensutveckling genom hela livet. Ett hållbart arbetsliv innebär att kommunen erbjuder en trygg, inkluderande och utvecklande arbetsmiljö – där fler medarbetare ges möjlighet att arbeta längre, med god hälsa och på villkor som främjar både individens och verksamhetens utveckling. Kommunen ska vara en förebild i att skapa arbetsplatser med goda arbetsvillkor och tillgänglighet för alla.

Samhällskontraktet bygger på delaktighet. Genom samverkan mellan kommun, företag, föreningar och invånare skapas lokala initiativ som stärker både individens och samhällets utveckling.

I Höganäs ska vi

- **Främja livslångt lärande**
  Kommunen ska erbjuda kvalitativ utbildning och möjligheter till kompetensutveckling och omskolning för att möta arbetsmarknadens behov.
- **Säkerställa tillgängliga lärmiljöer och arbetsplatser**
  Kommunens verksamheter ska vara tillgängliga och inkluderande, med särskilt stöd till personer med funktionsnedsättning och behov av rehabilitering.
- **Utveckla ett hållbart arbetsliv**
  Kommunen ska arbeta för god arbetsmiljö, ökad andel heltidsanställningar och jämställda arbetsvillkor, särskilt inom kvinnodominerade yrken.
- **Stärka stödet till personer långt från arbetsmarknaden**
  Kommunen ska erbjuda långsiktiga och samordnade insatser för att fler ska kunna delta i arbetslivet.
- **Främja samhällsengagemang och samverkan**
  Kommunen ska stärka det lokala samhällskontraktet genom nätverk, samverkan och gemensamma initiativ för hållbar utveckling, tillsammans med invånare, föreningar och företag.

5 Klimatneutral kommun

Höganäs kommun ska visa vägen i arbetet för ett bättre klimat. Det innebär att vi behöver minska klimatpåverkan från kommunens verksamheter, både direkt och indirekt. Direkta utsläpp kan kommunen påverka i hög grad, medan indirekta utsläpp kräver strategisk samverkan och långsiktig förändring.

Genom att minska både direkta och indirekta utsläpp från kommunens verksamheter, inköp och investeringar, bidrar vi som en föregångare till ett klimatneutralt samhälle. Klimatmålet omfattar både utsläpp från användning av fossila bränslen och inköpt energi, samt utsläpp från varor och tjänster som kommunen köper in.

Vi behöver stärka organisationens innovationsförmåga samt stärka de som bor och verkar i Höganäs i deras klimatomställning. Genom att kartlägga utsläpp, prioritera insatser och samverka med invånare, företag och andra aktörer, skapar vi förutsättningar för ett klimatneutralt Höganäs – där varje steg i omställningen gör skillnad.

I Höganäs ska vi

- **Fasa ut fossila bränslen i kommunens verksamheter**
  Kommunorganisationen ska bli klimatneutral senast 2030 genom att ersätta fossila drivmedel och uppvärmning med förnybara alternativ. Samt säkerställa att energin som används är fossilfri och bidrar till ett mer hållbart energisystem.

- **Minimera klimatpåverkan från inköp och investeringar**
  Genom att kartlägga klimatpåverkan från kommunkoncernens konsumtion blir potentialen för effektiva utsläppsminskningar tydlig och vi kan prioritera områden med stor klimatpåverkan och potential till utsläppsminskning. Ambitionen är en minimal klimatpåverkan från investeringar 2035.

- **Stärka kommunens roll som föregångare i klimatomställningen**
  Kommunen ska driva på omställningen till klimatneutralitet genom att samverka med näringsliv och invånare. Kommunen behöver utveckla nya samverkansformer och skapa strukturer för att accelerera klimat-omställningen i hela samhället.

- **Bidra till ett långsiktigt hållbart energisystem**
  Energitillförseln ska vara leveranssäker, långsiktigt hållbar och energieffektiv. Målet uppnås genom energieffektiviseringar, ökad energilagring, reservenergi och fossilfri energitillförsel. Kommunen ska öka mängden egenproducerad förnybar energi och bidra till att frigöra kapacitet i elsystemet.

6 Cirkulär konsumtion och hållbar livsstil

Höganäs kommun ska främja en hållbar livsstil och bidra till omställningen mot en cirkulär ekonomi – där resurser används effektivt, produkter får längre livslängd och konsumtion sker med omtanke om både miljö och människa. Genom att integrera cirkulära principer i kommunens verksamheter, upphandlingar och fysiska miljöer skapas förutsättningar för ett samhälle där hållbara val är det enkla valet. Det handlar om att ta ansvar – tillsammans med invånare, föreningsliv och näringsliv – för att skapa ett klimatneutralt, inkluderande och resurseffektivt Höganäs.

I Höganäs ska vi

- **Stärka cirkulär ekonomi i kommunens verksamheter**
  Minska materialanvändningen genom återbruk av inventarier och byggmaterial, testa nya affärsmodeller och effektivisera resursanvändningen. Byggnationer är ett prioriterat område.
- **Integrera hållbarhetskrav i upphandling**
  Offentlig upphandling ska bidra till ett mer jämlikt och hållbart samhälle genom miljökrav samt krav på tillgänglighet, arbetsvillkor och socialt ansvar.
- **Främja hållbar konsumtion och giftfria miljöer**
  Erbjuda stödjande miljöer och tydlig information som gör det enkelt att välja återbruk, reparation och hållbara material.
- **Stärka invånare för en ökad självförsörjning och krisberedskap**
  Genom att stärka invånarnas beredskap skapar vi goda förutsättningar för en hållbar livsstil, ökad resiliens och mer cirkulär konsumtion. När lokala resurser tas tillvara och utvecklas – både socialt och materiellt – stärker vi samhällets motståndskraft och förmåga att hantera framtida kriser, samtidigt som vi främjar en hållbar utveckling.
- **Stärka hållbara val i vardagen**
  Fysiska miljöer och information ska utformas så att det blir lätt att göra rätt – exempelvis genom trygg cykelinfrastruktur, tillgång till solenergi och klimatsmarta boenden.

7

Jämlikt samhälle med delaktiga invånare

Höganäs kommun ska vara en plats där alla invånare känner sig inkluderade, hörda och delaktiga i samhällsutvecklingen. Ett jämlikt samhälle bygger på tillgång till information, möjlighet att påverka och rättvisa livsvillkor – oavsett ålder, kön, bakgrund eller funktionsförmåga. Genom att främja likvärdig service, tillgänglighet och respektfullt bemötande i alla verksamheter skapar vi förutsättningar för ett samhälle där alla har möjlighet att bidra, påverka och känna tillhörighet. Jämlikhet och delaktighet är grundläggande för att bygga ett resilient samhälle – ett samhälle som håller ihop och klarar framtidens utmaningar

I Höganäs ska vi

- **Stärka demokratisk delaktighet**
  Alla invånare ska ha möjlighet att påverka samhällsutvecklingen genom tillgängliga och inkluderande former för dialog, inflytande och valdeltagande.
- **Främja tillgänglig samhällsservice**
  Kommunens service och kommunikation ska vara tillgänglig för alla, med särskilt fokus på personer med funktionsnedsättning och olika språkförutsättningar.
- **Öka social sammanhållning och inkludering**
  Mötesplatser och aktiviteter ska bidra till integration, generationsmöten och kulturell mångfald, i samverkan med civilsamhället.
- **Säkra rättvisa livsvillkor**
  Skillnader i hälsa, utbildning och sysselsättning ska synliggöras och motverkas. Särskilt fokus ska läggas på barn och personer som riskerar att diskrimineras, där kompensatoriska åtgärder behövs för att säkerställa likvärdiga livsvillkor och möjligheter.
- **Stärka barnperspektivet och barns rätt till inflytande**
  Barns perspektiv ska vara en del i planering och beslutsfattande bland annat genom trygga och tillgängliga former för dialog. Barnkonsekvensanalyser, är en del av beslutsunderlaget och vägs in tillsammans med andra samhällsintressen och behov i den slutliga beslutsprocessen.

HÖGANÄS
KOMMUN